Judikatūras krājums

TIESAS RĪKOJUMS (sestā palāta)

2014. gada 16. janvārī*

Tiesas reglamenta 99. pants — Kompleksi ceļojumi, kompleksas brīvdienas un kompleksas ekskursijas — Valsts tiesiskais regulējums, kurā ir noteikti minimālie procenti garantijai, kura ir jāsniedz ceļojumu organizatoram, lai varētu atmaksāt patērētāju ieguldītos līdzekļus maksātnespējas gadījumā

Lieta C-430/13

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Fővárosi Ítélőtábla* (Ungārija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2013. gada 12. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2013. gada 29. jūlijā, tiesvedībā

Ilona Baradics ,

Adrienn Bóta ,

Éva Emberné Stál ,

Lászlóné György ,

Sándor Halász ,

Zita Harászi ,

Zsanett Hideg ,

Katalin Holtsuk ,

Gábor Jancsó ,

Mária Katona ,

Gergely Kézdi ,

László Korpás ,

Ferencné Kovács ,

Viola Kőrösi ,

Tamás Kuzsel ,

* Tiesvedības valoda – ungāru.

Attila Lajtai ,

Zsolt Lőrincz ,

Ákos Nagy ,

Attiláné Papp ,

Zsuzsanna Peller ,

Ágnes Petkovics ,

László Pongó ,

Zsolt Porpáczy ,

Zsuzsanna Rávai ,

László Román ,

Zsolt Schneck ,

Mihály Szabó ,

Péter Szabó ,

Zoltán Szalai ,

Erika Szemeréné Radó ,

Zsuzsanna Szigeti ,

Nikolett Szőke ,

Péter Tóth ,

Zsófia Várkonyi ,

Mónika Veress

pret

QBE Insurance (Europe) Ltd Magyarországi Fióktelepe ,

Magyar Állam .

TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*] (referents), tiesneši M. Bergere [*M. Berger*] un S. Rodins [*S. Rodin*],

ģenerāladvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu sniegt motivētu rīkojumu saskaņā ar Tiesas reglamenta 99. pantu,

izdod šo rīkojumu.

Rīkojums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1990. gada 13. jūnija Direktīvu 90/314/EEK par kompleksiem ceļojumiem, kompleksām brīvdienām un kompleksām ekskursijām (OV L 158, 59. lpp.).

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *I. Baradics* u.c. – ceļojumu organizētāja klientiem –, no vienas puses, un *QBE Insurance (Europe) Ltd Magyarországi Fióktelepe* (turpmāk tekstā – "*QBE Insurance*") un *Magyar Állam*, ko pārstāv *Nemzeti Fejlesztési Minisztérium* (turpmāk tekstā – "Ungārija"), no otras puses, par katra prasītāja pamatlietā samaksātā avansa vai pilnas cenas par kompleksā ceļojuma iegādi piedziņu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Direktīvas 90/314 preambulas septītajā, astoņpadsmitajā, divdesmit pirmajā un divdesmit otrajā apsvērumā ir noteikts:

"tā kā pieaug tūrisma nozīme dalībvalstu ekonomikā; tā kā pakalpojumu kompleksu sistēma ir būtiska tūrisma daļa; tā kā tiktu veicināta komplekso ceļojumu nozares lielāka izaugsme un produktivitāte dalībvalstīs, ja pieņemtu vismaz kopējo noteikumu minimumu, lai piešķirtu tiem Kopienas mērogu; [..]

[..]

tā kā organizatora un/vai pārstāvja līguma pusei būtu jābūt atbildīgai attiecībā pret patērētāju par nolīgto saistību pienācīgu izpildi; tā kā turklāt organizatoram un/vai pārstāvim būtu jābūt atbildīgam par zaudējumu, kas rodas patērētājam līguma neizpildes vai nepienācīgas izpildes dēļ, ja vien trūkumi līguma izpildē nav saistāmi ne ar viņu vainu, ne ar citu pakalpojumu sniedzēju vainu;

[..]

tā kā gan patērētāji, gan komplekso ceļojumu nozare iegūtu, ja organizatoriem un/vai pārstāvjiem tiktu noteikts pienākums sniegt pietiekamas drošības garantijas maksātnespējas gadījumā;

tā kā dalībvalstīm būtu jābūt brīvai iespējai pieņemt vai saglabāt stingrākus noteikumus attiecībā uz kompleksiem ceļojumiem nolūkā aizsargāt patērētājus."

4 Šīs direktīvas 1. pantā ir paredzēts:

"Šīs direktīvas nolūks ir tuvināt dalībvalstu normatīvos un administratīvos aktus attiecībā uz kompleksiem pakalpojumiem, ko pārdod vai piedāvā tirdzniecībā Kopienas teritorijā."

5 Minētās direktīvas 2. pantā ir noteikts:

"Šajā direktīvā:

1) "komplekss pakalpojums" nozīmē iepriekš sagatavotu vismaz divu še turpmāk uzskaitītu pakalpojumu apvienojumu, kas pārdots vai piedāvāts tirdzniecībā par kopīgu cenu un attiecas uz laika posmu, kas garāks par divdesmit četrām stundām, vai kurš ietver izmitināšanu:

   a) transports,

   b) izmitināšana,

   c) citi tūrisma pakalpojumi, kas nav palīgpakalpojumi attiecībā uz transportu vai izmitināšanu un aizņem proporcionāli ievērojamu daļu kompleksajā pakalpojumā.

   Atsevišķu rēķinu izrakstīšana dažādām viena un tā paša kompleksā pakalpojuma daļām neatbrīvo organizatoru vai pārstāvi no šīs direktīvas uzliktajām saistībām;

2) "organizators" nozīmē personu, kas organizē kompleksus pakalpojumus un pārdod tos vai piedāvā tirdzniecībā tiešā veidā vai caur pārstāvi, un šādai darbībai nav gadījuma raksturs;

3) "pārstāvis" nozīmē personu, kas pārdod vai piedāvā tirdzniecībā organizatora sastādītus kompleksus pakalpojumus;

[..]."

6 Šīs pašas direktīvas 4. panta 2. punktā ir noteikts:

"Dalībvalstis nodrošina, ka attiecībā uz līgumu piemēro šādus principus:

a) atkarībā no konkrētā kompleksā pakalpojuma līgums satur vismaz tos elementus, kas uzskaitīti šīs direktīvas pielikumā;

b) visi līguma noteikumi ir izklāstīti rakstiski vai citā patērētājam saprotamā un pieejamā veidā, un tie jādara viņam zināmi pirms līguma noslēgšanas; patērētājam tiek izsniegts šo noteikumu eksemplārs;

c) noteikums, kas paredzēts b) apakšpunktā, nekavē novēloti veikt rezervēšanu vai noslēgt līgumus pēdējā brīdī."

7 Saskaņā ar Direktīvas 90/314 4. panta 6. punkta pirmo daļu:

"Ja patērētājs atsakās no līguma saskaņā ar 5. punktu vai jebkādu iemeslu dēļ, kas nav patērētāja vaina, organizators atceļ komplekso pakalpojumu pirms līgtā izbraukšanas datuma, patērētājam ir tiesības:

a) vai nu saņemt vietā tādas pašas vai augstākas kvalitātes komplekso pakalpojumu, ja organizators un/vai pārstāvis spēj viņam piedāvāt šādu aizvietojumu. Ja piedāvātā kompleksā pakalpojuma kvalitāte ir zemāka, organizators patērētājam atlīdzina cenas starpību;

b) vai arī cik iespējams drīz saņemt atpakaļ visu naudas summu, ko viņš samaksājis atbilstīgi līgumam."

8 Šīs direktīvas 5. panta 1. un 2. punkts ir formulēti šādi:

"1. Dalībvalstis veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka organizatora un/vai pārstāvja līgumslēdzēja puse ir atbildīga pret patērētāju par saistību, kuras izriet no līguma, pienācīgu izpildi neatkarīgi no tā, vai šīs saistības ir jāpilda šim organizatoram un/vai pārstāvim vai citiem pakalpojumu sniedzējiem, neierobežojot organizatora un/vai pārstāvja tiesības vērst savus prasījumus pret pārējiem pakalpojumu sniedzējiem.

2. Attiecībā uz zaudējumiem, kas patērētājam rodas līguma neizpildes vai nepienācīgas izpildes dēļ, dalībvalstis veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka organizators un/vai pārstāvis ir atbildīgs, ja vien tas nav gadījums, kad līguma neizpildē vai nepienācīgā izpildē nav vainojams nedz viņš, nedz citi pakalpojumu sniedzēji [..]

[..]."

9 Minētās direktīvas 7. pantā ir noteikts:

"Organizatoram un/vai pārstāvim, kas ir līgumslēdzēja puse, jāsniedz pietiekama drošības garantija attiecībā uz iemaksātās naudas atmaksāšanu un patērētāja repatriāciju maksātnespējas gadījumā."

10 Šīs pašas direktīvas 8. pantā ir noteikts:

"Dalībvalstis var pieņemt vai saglabāt stingrākus noteikumus patērētāju aizsardzībai jomā, uz kuru attiecas šī direktīva."

11 Direktīvas 90/314 9. pantā ir paredzēts:

"1. Dalībvalstis īsteno vajadzīgos pasākumus, lai līdz 1992. gada 31. decembrim izpildītu šīs direktīvas prasības. Tās tūlīt informē par to Komisiju.

2. Dalībvalstis paziņo Komisijai tos savu tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, kuru reglamentē šī direktīva. Komisija informē par to pārējās dalībvalstis."

Ungārijas tiesības

12 Valdības 1996. gada 21. decembra dekrēta Nr. 213/1996 par ceļojumu organizatoru un pārstāvju darbību (*az utazásszervező és – közvetítő tevékenységről szóló* 213/1996. *Korm. rendelet*; turpmāk tekstā – "Valdības dekrēts Nr. 213/1996") 15. panta 2. punktā ir paredzēts ieviest Direktīvas 90/314 2. panta 1.–3. punktu, kā arī tās 7. pantu.

13 Saskaņā ar Valdības dekrēta Nr. 213/1996 2. pantu Ungārijā ceļojumu organizatora vai pārstāvja darbību var veikt tikai ceļojumu uzņēmumi, kas atbilst dekrētā noteiktajām prasībām un kas uz to pieteikumu pamata ir iekļauti oficiālā *Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal* (Ungārijas Komerclicenču birojs, turpmāk tekstā – "Birojs") publiskā reģistrā. Viens no obligātajiem nosacījumiem iekļaušanai šajā reģistrā ir tas, ka uzņēmumam ir minētā dekrēta 8. panta prasībām atbilstoša finansiāla garantija.

14 Valdības dekrēta Nr. 213/1996 8. panta 1. punktā ir paredzēts, ka finansiāla garantija var būt:

"a) bankas garantija,

b) apdrošināšanas polise kādā (vai vairākās) apdrošināšanas sabiedrībā(-s), kas var tikt noslēgta, ņemot vērā ceļotāju skaitu (par labu konkrēti katram no tiem), vai

c) rezervēta naudas summa atsevišķā ceļojumu uzņēmuma atvērtā kontā kredītiestādē 10. panta 1. punktā paredzētajiem mērķiem [..].

Finansiālās garantijas vērtībai ir jāatbilst noteiktai procentuālai daļai no paredzētā kompleksā ceļojuma tirdzniecības apgrozījuma neto vai arī jāsasniedz minimālā noteiktā summa."

15 Kā to ir izklāstījusi iesniedzējtiesa, saskaņā ar šī dekrēta 8. panta 7. punktu ceļojumu uzņēmumam vajadzības gadījumā vēlākais līdz katra gada 31. maijam ir jāpalielina finansiālā garantija līdz atsauces vērtībai, kuras pamatā ir tirdzniecības apgrozījums neto, kas tiek aprēķināts atbilstoši 2000. gada likumam C par grāmatvedību (*a számvitelről szóló* 2000. *évi C. törvény*), gadā, kad tikusi izveidota bankas garantija vai izņemta apdrošināšanas polise, vai veikts skaidras naudas noguldījums.

16 Aplūkojot kopsakarā Valdības dekrēta Nr. 213/1996 8. panta 9. punktu un 10. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktu, finansiālajai garantijai jebkurā brīdī ir jānodrošina izmaksu, avansu un pilno cenu, kas norādītas šī dekrēta 10. panta 1. punktā, segšana, proti, izmaksas saistībā ar pasākumiem, kas ir jāveic to ceļotāju interesēs, kuri atrodas ārkārtas situācijās, piemēram, viņu repatriācijas un neparedzētu uzturēšanās izdevumu, kā arī avansu un pilno cenu [atlīdzināšanas] gadījumā. Ja faktiskais apgrozījuma apmērs par 10 % pārsniedz to, kas ticis izmantots kā atskaites punkts, nosakot finansiālās garantijas apmēru, ceļojumu uzņēmumam piecu darba dienu laikā ir jāgroza garantijas apmērs atbilstoši faktiskajam apgrozījumam un nekavējoties jāpierāda Birojam, ka tas ir ticis izdarīts.

17 Valdības dekrēta Nr. 213/1996 8. panta 3. punktā ir paredzēts, ka procentu vai minimālās summas apmērs ir atkarīgs no tā, vai:

— piedāvātais kompleksais ceļojums ir brauciens no Ungārijas uz ārvalstīm vai brauciens no vienas uz otru ārvalsti, vai braucieni valsts iekšienē;

— kompleksajā ceļojumā, kas ir brauciens no Ungārijas uz ārvalstīm vai brauciens no vienas uz otru ārvalsti, vietas tiek rezervētas nevis regulāro lidojumu reisos, bet citos ("čarterreisu" lidojumos), un

— saistību, kas izriet no nodrošinātā līguma, vērtība pārsniedz 25 % no apgrozījuma. Līgums ir uzskatāms par nodrošinātu, ja vairs nav iespējams atteikties sniegt nolīgtos pakalpojumus, tādējādi ceļojumu uzņēmums uzņemas pienākumu veikt periodiskus maksājumus.

Pamattiesvedība un prejudiciālie jautājumi

18 Prasītāji pamatlietā 2009. gadā noslēdza ceļojuma līgumus ar ceļojumu organizatoru *5 Kontinens Utazási kft.*, saskaņā ar kuriem tie samaksāja avansu vai atsevišķos gadījumos veica samaksu par ceļojumu pilnā apmērā.

19 Šis ceļojumu organizators tika atzīts par maksātnespējīgu pirms pamatlietā aplūkoto ceļojumu sākuma.

20 Saskaņā ar apdrošināšanas līgumu par finansiālu garantiju ceļojumu organizatoriem un pārstāvjiem, kas noslēgts starp minēto organizatoru un *QBE Insurance*, pēdējā minētā apņēmās apdrošinātā riska iestāšanās gadījumā atmaksāt izdevumus par ceļotāju repatriāciju un neparedzētu uzturēšanos, kā arī – ja šiem izdevumiem netiek iztērēta visa apdrošināto risku segšanai paredzētā summa – avansa maksājumus un par ceļojumu saņemtās pilnās cenas. Šī līguma puses noteica 40 miljonus Ungārijas forintu (HUF) kā maksimālo apdrošināšanas summas robežu.

21 Šīs robežas dēļ prasītājiem pamatlietā tika atlīdzinātas summas tikai 22 % apmērā no avansa iemaksām vai samaksātajām cenām.

22 Līdz ar to viņi cēla prasību pirmās instances tiesā, lūdzot piespriest *QBE Insurance* un Ungārijai pienākumu atlīdzināt summas šo avansa iemaksu un šo samaksāto cenu neatmaksātās daļas apmērā.

23 Viņi norādīja, ka Valdības dekrēta Nr. 213/1996 7. panta noteikumi ir pretrunā Direktīvai 90/314 un ka saskaņā ar Tiesas judikatūru, ja direktīva nav tikusi pareizi transponēta valsts tiesībās, zaudējumu atlīdzināšanas pienākums ir dalībvalstij.

24 Pirmās instances tiesa noraidīja šo prasību. Tā tostarp uzskatīja, ka Ungārija ir pareizi transponējusi Direktīvu 90/314 valsts tiesībās.

25 Iesniedzējtiesa, kurai prasītāji iesniedza apelācijas sūdzību par pirmajā instancē taisīto spriedumu, apstiprināja minēto spriedumu, ciktāl tas attiecas uz *QBE Insurance*.

26 Šādos apstākļos *Fővárosi Ítélőtábla*, šaubīdamās par Valdības dekrēta Nr. 213/1996 saderību ar Direktīvas 90/314 tiesību normām, nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

> "1) Vai valsts likumdevējs ir pienācīgi ievērojis Direktīvas [90/314] 7. un 9. pantu, proti, nodrošinājis efektīvu privātpersonu aizsardzību pret ceļojumu organizētāju un pārstāvju maksātnespējas vai bankrota risku, ja tas ir paredzējis, ka ceļojumu organizētāja vai pārstāvja sniegtajai finansiālajai garantijai ir jāatbilst noteiktai procentuālajai daļai no paredzētā komplekso tūrisma ceļojumu pārdošanas apgrozījuma neto vai noteiktai minimālajai summai?
>
> 2) Vai tad, ja attiecībā uz Ungārijas valsti ir iespējams pierādīt pārkāpumu, tas ir pietiekami būtisks, lai tiktu noteikta atbildība, kas rada tiesības uz zaudējumu atlīdzināšanu?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

27 Saskaņā ar reglamenta 99. pantu, ja uzdotais prejudiciālais jautājums ir identisks jautājumam, par kuru Tiesa jau ir sniegusi nolēmumu, ja atbilde uz šādu jautājumu skaidri izriet no judikatūras vai ja atbilde uz uzdoto prejudiciālo jautājumu nerada nekādas pamatotas šaubas, Tiesa pēc tiesneša referenta priekšlikuma un pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas jebkurā brīdī var lemt, izdodot motivētu rīkojumu.

28 Minētā tiesību norma ir piemērojama šajā lietā.

Par pirmo jautājumu

29 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 90/314 7. un 9. pants ir interpretējami tādējādi, ka tie ir pretrunā tādam dalībvalsts tiesiskajam regulējumam kā pamatlietā, kurā saskaņā ar iesniedzējtiesas sniegto izklāstu finansiālās garantijas, kuru ceļojumu organizatoram vai pārstāvim ir pienākums sniegt, apmērs ir noteikts tikai kā procentuāla daļa no neto apgrozījuma, kas īstenots no atbilstošajā taksācijas gadā paredzēto komplekso ceļojumu pārdošanas vai kā minimālā summa, kas ir jānosaka.

30 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka ar LESD 267. pantu ieviestās sadarbības sistēmas pamatā ir skaidra kompetenču sadale valsts tiesu un Tiesas starpā. Saistībā ar tiesvedību, kas uzsākta uz šī panta pamata, valsts tiesību normu interpretācija ir piekritīga dalībvalstu tiesām, nevis Tiesai un pēdējai minētajai nav jāspriež par valsts tiesību normu atbilstību Savienības tiesībām. Tomēr Tiesas kompetencē ir sniegt valsts tiesai visus norādījumus par Savienības tiesību interpretāciju, kas tai ļautu spriest par valsts tiesību normu saderību ar Savienības tiesisko regulējumu (2007. gada 6. marta spriedums apvienotajās

lietās C-338/04, C-359/04 un C-360/04 *Placanica* u.c., Krājums, I-1891. lpp., 36. punkts, kā arī 2009. gada 8. septembra spriedums lietā C-42/07 *Liga Portuguesa de Futebol Profissional* un *Bwin International*, Krājums, I-7633. lpp., 37. punkts).

31 Pat ja iesniedzējtiesas uzdoto prejudiciālo jautājumu gramatiskais saturs tiešām rosina Tiesu spriest par valsts tiesību normas atbilstību Savienības tiesībām, nekas neliedz Tiesai sniegt lietderīgu atbildi iesniedzējtiesai, dodot tai norādes par Savienības tiesību interpretāciju, kas ļautu tai pašai spriest par valsts tiesību saderību ar Savienības tiesībām (šajā ziņā skat. 2007. gada 11. oktobra spriedumu lietā C-443/06 *Hollmann*, Krājums, I-8491. lpp., 21. punkts, un 2012. gada 16. februāra spriedumu lietā C-25/11 *Varzim Sol*, 28. punkts).

32 Šajā ziņā vispirms ir jāatgādina, ka ar Direktīvas 90/314 7. pantu ceļojuma organizatoram ir noteikts pienākums sniegt pietiekamu garantiju, kas paredzēta, lai maksātnespējas vai bankrota gadījumā nodrošinātu patērētāja ieguldīto līdzekļu atmaksāšanu un repatriāciju; šīs garantijas mērķis ir patērētāja aizsardzība pret ekonomiskiem riskiem, kas rodas ceļojuma organizatora maksātnespējas vai bankrota dēļ (skat. 1996. gada 8. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-178/94, C-179/94 un no C-188/94 līdz C-190/94 *Dillenkofer* u.c., *Recueil*, I-4845. lpp., 34. un 35. punkts).

33 Tādējādi šīs tiesību normas pamatmērķis ir garantēt, lai patērētāja repatriācija un pēdējā minētā ieguldīto līdzekļu atmaksāšana šī organizatora maksātnespējas gadījumā būtu nodrošināta (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Dillenkofer* u.c., 35. un 36. punkts).

34 Vispirms ir jānorāda, ka prasītāji pamatlietā tika pakļauti riskam, no kura ir paredzēts aizsargāt ar Direktīvas 90/314 7. pantu. Tiešām, ieguldot līdzekļus pirms izbraukšanas, viņi sevi pakļāva riskam tos zaudēt.

35 Tālāk ir jāatgādina, ka Tiesa sava 1999. gada 15. jūnija sprieduma lietā C-140/97 *Rechberger* u.c. (*Recueil*, I-3499. lpp.) 74. punktā ir atzinusi, ka Direktīvas 90/314 7. pantā ir ietverts uz rezultātu orientēts pienākums garantēt kompleksā ceļojuma dalībniekiem tiesības uz iemaksāto līdzekļu atmaksāšanu un repatriāciju ceļojumu organizatora bankrota gadījumā un ka šī garantija īpaši ir domāta tieši tam, lai pasargātu patērētāju no bankrota sekām neatkarīgi no tā iemesla.

36 Šāda Direktīvas 90/314 7. panta interpretācija saskan ar tai paredzēto mērķi nodrošināt patērētāju aizsardzību augstā līmenī (skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Dillenkofer* u.c., 39. punkts).

37 Šajā sakarā Tiesa iepriekš minētā sprieduma lietā *Rechberger* u.c. 63. punktā jau ir konstatējusi, ka nedz Direktīvas 90/314 preambulas apsvērumos, nedz šī 7. panta formulējumā nav norāžu, saskaņā ar kurām šajā pantā paredzētā garantija varētu tikt ierobežota.

38 Turklāt Tiesa ir konstatējusi, ka minētā 7. panta prasības ir pareizi transponētas valsts tiesiskajā regulējumā tikai tad, ja, neraugoties uz to, kādi ir nosacījumi, rezultātā tas efektīvi garantē patērētājam visu tā ieguldīto līdzekļu atmaksāšanu un repatriāciju ceļojumu organizatora maksātnespējas gadījumā (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Rechberger* u.c., 64. punkts).

39 No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka strīdā pamatlietā, pamatojoties uz Direktīvas 90/314 7. pantā paredzēto garantiju, prasītāju pamatlietā ieguldītie līdzekļi varēja tikt atlīdzināti tikai daļēji.

40 Iesniedzējtiesai, kurai vienīgajai ir kompetence interpretēt un piemērot valsts tiesības, ir jānosaka, vai šī situācija ir radusies valsts likumdevēja paredzētās kārtības, kas attiecas uz konkrētajiem garantijas apmēra aprēķināšanas nosacījumiem, saskaņā ar kuriem patērētāja ieguldīto līdzekļu un iespējamās repatriācijas izdevumu segšana ir paredzēta nepietiekamā apmērā, dēļ, jo šāda kārtība strukturāli nav piemērota attiecīgās saimnieciskās nozares apstākļiem.

41 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 90/314 7. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas liedz tādu valsts tiesisko regulējumu, ar kura nosacījumiem netiek efektīvi garantēta visu patērētāja ieguldīto līdzekļu atmaksa un tā repatriācija ceļojumu organizatora maksātnespējas gadījumā. Iesniedzējtiesai ir jānoskaidro, vai tā tas ir valsts tiesību akta, kas tiek aplūkots strīdā, par kuru tajā ir celta prasība, gadījumā.

Par otro jautājumu

42 Ar savu otro jautājumu valsts tiesa būtībā vaicā, vai – ciktāl Direktīvas 90/314 7. pants nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēts, ka ceļojumu organizatora vai pārstāvja sniegtās finansiālās garantijas apmērs ir noteikts kā procentuāla daļa no paredzētā neto apgrozījuma no komplekso ceļojumu pārdošanas vai kā minimālā summa, – šāds tiesiskais regulējums ir pietiekami būtisks Savienības tiesību, kuras paredzētas tiesības uz zaudējumu atlīdzību, pārkāpums.

43 No Tiesas judikatūras izriet, ka pārkāpums ir pietiekami būtisks, ja iestāde vai dalībvalsts, īstenojot savas normatīvās pilnvaras, acīmredzami un smagi ir pārkāpusi savu pilnvaru izmantošanas robežas. Šajā sakarā kompetentajai tiesai to faktoru starpā, kas tai jāņem vērā, tostarp būtu jāizvērtē pārkāptā noteikuma skaidrības un precizitātes pakāpe (1996. gada 26. marta spriedums lietā C-392/93 *British Telecommunications*, *Recueil*, I-1631. lpp., 42. punkts un tajā minētā judikatūra).

44 Kā tas tika atgādināts šī rīkojuma 38. punktā, Direktīvas 90/314 7. panta prasības ir pareizi transponētas valsts tiesiskajā regulējumā tikai tad, ja, neraugoties uz to, kādi ir nosacījumi, rezultātā tas efektīvi garantē patērētājam visu tā ieguldīto līdzekļu atmaksāšanu un repatriāciju ceļojumu organizatora maksātnespējas gadījumā (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Rechberger* u.c., 64. punkts).

45 Valsts tiesai ir jāpārbauda, vai ir vai nav iestājušies visi dalībvalstu atbildības nosacījumi, kas izriet no Savienības tiesību pārkāpuma.

46 Šajā lietā ir jākonstatē, ka no Tiesas judikatūras skaidri izriet, ka Direktīvas 90/314 7. pants liedz tādu valsts tiesisko regulējumu, kura sekas nav efektīvi garantēt patērētājam visu tā ieguldīto līdzekļu atmaksāšanu un repatriāciju ceļojumu organizatora maksātnespējas gadījumā. Tā kā dalībvalstij nav rīcības brīvības, lai noteiktu riska apmēru, kurš ir jāsedz ar garantiju, ko ceļojumu organizators vai pārstāvis sniedz patērētājiem, kritēriji, kuru mērķis vai sekas būtu šīs garantijas apmēra ierobežošana, ir acīmredzami nesaderīgi ar pienākumiem, kas izriet no minētās direktīvas, un tādējādi ir pietiekami būtisks Savienības tiesību pārkāpums, kas ar nosacījumu, ka tiek konstatēta tieša cēloņsakarība, varētu būt pamatā attiecīgās dalībvalsts atbildībai.

47 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 90/314 7. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstij nav rīcības brīvības noteikt riska, kurš ir jāsedz ar ceļojumu organizatora vai pārstāvja patērētājiem sniedzamo garantiju, apmēru. Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai attiecīgās dalībvalsts ieviesto kritēriju, lai noteiktu minētās garantijas apmēru, mērķis vai sekas ir riska, kas sedzams ar pēdējo minēto, apmēra ierobežošana, kuri tādā gadījumā būtu acīmredzami nesaderīgi ar pienākumiem, kas izriet no minētās direktīvas, un tādējādi būtu pietiekami būtisks Savienības tiesību pārkāpums, kas ar nosacījumu, ka tiek konstatēta tieša cēloņsakarība, varētu būt pamatā attiecīgās dalībvalsts atbildībai.

Par tiesāšanās izdevumiem

48 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (sestā palāta) nosprież:

1) **Padomes 1990. gada 13. jūnija Direktīvas 90/314/EEK par kompleksiem ceļojumiem, kompleksām brīvdienām un kompleksām ekskursijām 7. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas liedz valsts tiesisko regulējumu, ar kura nosacījumiem netiek efektīvi garantēta visu patērētāja ieguldīto līdzekļu atmaksa un tā repatriācija ceļojumu organizatora maksātnespējas gadījumā. Iesniedzējtiesai ir jānoskaidro, vai tā tas ir valsts tiesību akta, kas tiek aplūkots strīdā, par kuru tajā ir celta prasība, gadījumā;**

2) **Direktīvas 90/314 7. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstij nav rīcības brīvības noteikt riska, kurš ir jāsedz ar ceļojumu organizatora vai pārstāvja patērētājiem sniedzamo garantiju, apmēru. Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai attiecīgās dalībvalsts ieviesto kritēriju, lai noteiktu minētās garantijas apmēru, mērķis vai sekas ir riska, kas sedzams ar pēdējo minēto, apmēra ierobežošana, kuri tādā gadījumā būtu acīmredzami nesaderīgi ar pienākumiem, kas izriet no minētās direktīvas, un tādējādi būtu pietiekami būtisks Savienības tiesību pārkāpums, kas ar nosacījumu, ka tiek konstatēta tieša cēloņsakarība, varētu būt pamatā attiecīgās dalībvalsts atbildībai.**

[Paraksti]